

Latwefch u Awisse.

Nr. 23. Zettortdeena 4tā Juhni 1836.

Taunas sinnas.

No Lafchu muischas. Tai 3fchā Mei mehnescha deenā muhsu basnizā tappe eewests jauns mahzitais Friedrich Wilhelm Sieffers tikpat Wahzeefchu kā Latweeschu draudse. Winsch tappe eewests zaur Sehlpils prahwesta weetineeku Birschu draudses mahzitaju Lundberg, kam 2 mahzitaji par palihgu bija, prohti Kalnabrunnes mahzitais un Dignajes mahzitais. Arri Bahrbeles mahzitais bija atnahzis, sawu wezzu draudsi apmekleht, tahdā fwehtā deenā par winnu Deeru peeluhgt. — Lai Deews nu palihds jaunam mahzitajam winna fwehtā ammatā, lai Deews palihds draudses behrneem! —

No Birschum uischas. Pehz ne dauds karstahm waßaras deenahm, atnahze atkal wehfs un nemeerigs laiks, ar krusu finegu un falnu. No 22tra April lihds gtu Mei, ifnaktis falst, daschureis lihds 4 grahdehm, un weenu nakti pee Daungawas mallas leddus rahdijahs. Zaur tahdu saltu laiku dauds irr bohjā gahjis. Seedi, pukkes un kohku lappas irr nosalluschas, weetahm arri kahpostu dehsti. Sahle plawās palikke bahla un nespehziga, un faufums isnihzina, ko falna wehl taipijs. No dahrsa un mescha ohgahm ne buhs dauds preeka, un rudsí irr nowahrgusch; us 10 juhdsehm wissapfahrt, rudsí laufi lohti wahji rahdahs. Auglu dahrds jau seemas falna dauds skahdes irr padarrijusi, wezzi kohki, wissuwairak pluhmes=, bumberu un kesberu=kohki, irr nosallusch. Wehl brihnumis ka firni, lehzes un agrainas ausas ne irr zeetusch. Ifdeenas puhsch nejauks un stiprs seemeta wehjsch. Lai Deews mums schehligi dohd filtakas deenas!

L.

Meschu wallod a kaiminu starpā.

Lihdsena Ansis, kahdas Krohna muischas fainmeeks, satikke ar zirwi eedams pa meschu us

paschu rohbescha stiggu, pasihstamu wihrū un kaiminu no muischneeku laudim, Pifkutschā Jurris, wahrdā. Tam arri bij zirwis johstā un tarba us mugguru; faule bij tik fo lehkusi. Schee labbu rihtu dewuschees, Lihdsena Ansis fakfa us Pifkutschā Jurrī: Kur eest, brahl! tik agri? — Scham atbild

Pifkutschā Jurris: Kur tad eeschu lohbu laikā zittur, ka luhsdōs! —

Lihdsena Ansis. Luhsdōs! woi negudrs? tas jau zeeti aisleegta leeta, no ka pee mums senn deenahm it ne fo wairs ne sinn. —

P. Jurris. Tikpat ir pee mums jau sahē stipri fargaht, un arri sohd kad kahdu peedsem; tatschu wehl warr peekluht kad labbi ismanna. Ko tad buhs darriht, woi tad gans warr buht bes wihschm? — Par to jelle mescham gals wehl ne buhs, kad kahdas leepu atwassas nolohbischi! — Bet kur tad tu dohma aiseet, brahl! un kam tew zirris un maise lihds? —

L. Ansis. Mums meschakungs sinnu dewis sarrus kraut un meschu tihriht. Jau zitti tur Ohschu kalnā, kur scho seem balkus zirtam, zauru neddelu ar to puhlejahs, un tapat ir manni schodeen turpu aiswehstija us trim deenahm.

P. Jurris. Slavechts Deews! no tahdeem nekeem pee mums ne fo wehl ne sinnam, un woi mums narw meschu deesgan? —

L. Ansis. Irr gan, par to ka schehligs Deews juuns papilnam dewis; bet it teescham dauds wairak wehl huhtu, un dauds labbaki meschi, kad pee jums meschus tā fargatu un kohptu ka pee mums Krohna dattā. Juhfu mesch gan leels israugahs, un arri plats un leels ap-rinki; bet kad ee-eet widdū, tad zittahds; tad brihnumis redseht kahds plahns un iszirsts un kaijumu pilns kur kohku ne reds, woi it retti un tahli weens no ohtra stahw. Kahdu gabbalu gahjis eefschā, tē plawa kahdam kalpam woi

bandineekam, un profti paschā mihsfā weetā
fur lappu mesch labprah Aug; tad aksal rohsite
ar meschu, bet ne zit taht aksal plawas stuhris
un rahjums; un pehz labba mescha gabbala un
strehka aksal ihsta plawa fainneekam kahdam ar
ihpaschu feena schkuhn; un tā weenadi ween par
wifsu juhsu leelu walst. Woi to warr par ihstu
leelu meschu faukt, jeb woi labbam mescham wai-
jaga tahdam plahnam buht. Mescha finakka
gan irr, bet ne ihsts beess mesch, kas aufkai pret-
tim stahw, un kas balkus audse un isdohd us
preefschdeenahm. —

P. Jurris. Kluss kaimin, tu jau muhsu
meschu aplam brahke.

Ansis. Woi aplam runnaju, un woi tā naw? Woi pee jums lihdumus ne dedsina un plawas ne rahj ifgaddus? Woi pee jums deesgan wehl ne reds kohka sumtus ar lubbahim, kriahm, ka-
meenehm, tempelehm, lupstajeem un rimnehm? Jums ar ween wehl sarraini ezzeschi, un kahr-
schu seftinas mallu mallas. Juhs jau kohku nolaideet pee femmes kahdu paschi gribbedami,
woi balkos woi malkai, woi preefsch mahjas leetu, bes finnas, pussassu garru stubbenu at-
stahdam, ir lohpus wehl ganneet pa mescheem fur patihk; ar wahrdu sakkoht, kas ween mes-
cham par pohstu un skahdi, un ar fo to apkehs un somaita, to pee jums wehl reds un darra.
Teef, taggad jums wehl meschu deesgan pehz pahrtikschanas — faktka ka ihsti labbi balki juhsu meschā jau meklejami — bet kad jo probjam tā dsihwofeet par pohstu ar sawi meschu, tad juhsu behrneem gan mas preeka buhs no sawa mescha, un behrnu behrneem, kassin woi ne buhs jau tahli-
jamekle, un filteru par dahrgu naudu pirk. —

Jurris. Ko nu muldi, kaimin mihsais! tu jelle it kā par sineeklu runna, woi eeksch dus-
mahm. Kos mums behdas par behrnu behr-
neem, woi sal s woi swihdihs; lai paschi ranga un par fewim gahda; muhsu laikā buhs meschu deesgan. Un fo tu faktka pahr lihdumeem un plawu rahschanas, tas naw teef. Woi tad funga dakkā lihscham jeb rahjam? tas irr aisleegta lecta tikkat pee mums ka Krohna meschōs; bet kad

lihdumus dedsina jam tad tas muhsu rahjas-dalta, kas mums no mehrneeka dohts un eerahdihts.

Ansis. Lai arridsan jums eemehrihts mesch buhtu; bet woi tad gudri darrihts, semneekam balku meschu par mahjas dalta doht, ko schis nozehrt un fadedsina, arramu few eetaisidams, ko pahru gaddu strahda un tad aksal atstahj par wezzainu, tapehz ka tur ne kas wairs ne aug. Un zit reis jau esmu peedsihwojis ka jums lihschoht pa-eet; ugguns isspruhk un eeschaujahs leela meschā fungu dakkā! tad irr ne jums ween raise un skahde, bet arri wisseem fainneem (nahburgeem) lihds krusts un puhlinsch ar dseh-
schani, kamehr ugguni sawald. Sakkī ko gribbi: lihdumi, sohdumi! Lai ikweens farwu ihstu mahjas lauku un druwu labbi peekohpj kā pernah-
kahs, tad ne waisjaga ne lihdumu ne atmattu un plehsumu; tas tikkai nelahgs eeraddums kas tik-
lab semneekam ka mescham par pohstu. —

Jurris. Neba lihschoht ween meschus eed-
dsina; zitreis zetta laudis, peeguineki, un ganni, ir strehlnieki tē wainigi, kad ne fargahs fausā laikā.

Ansis. Nu tēbē; un mesch tik ahtri aksal ne rohnahs, ka winnu pohstiht un isdeldeht warr. No grauda ko sehjam eeksch kahdeem mehnescchein jau anglus plausam; bet no kohka kas nule no semmes usnahf (woi preede woi ohsols) ir muhsu dehlu dehleem buhwas balki wehl ne buhs, bet labbi ja zettortam augumam buhs. Labs mesch irr tapehz dahrga leela leeta, kas tik ne wair-
raf wehl zeenijama un leelakā wehritibā pahr lauku un druwu, ko dauids ahtraki warr eetais-
tees; ihpaschi muhsu saltā semmē, fur filteru labbad meschi dubbulti kohpjami. Un tomehr taisnibu sakkoht ne fur aplam reds tahdu meschu kehsschanu ittin par kaunu un pohstu, kā pee mums.

Jurris. Nu zeemin mihsais! kad meschu bads un truhkums buhs, tad valiks pasaule gan gudraka; kas tad mums par to kaisch?

Ansis. Kā tu nu runna brahl! kas mums kait? ittin kad tu buhtu muzzē dsummis, pa spun-

du barrohts. Teefcham ne effi wehl bijis un redsejis tahdus widdus kur meschu naw, ka ap B — pusti, woi tur leelâ S — walstî, ir pa wissu M — aprinkî, tad arri ne sinni, kahdas mohkas tur nabbaga laudim irr. Teesa, bag-gata maisses semme! rûdsi tur aug ka needri, ir kweeschi un wissada labbiba, lai sehj ko gribb. Par to arri meschus tur fenn deenahm nozirtuschi, bes galla leelus laukus taifidami. Tur fainneekam 10 lihds 12 puhru weetas jastrahda funga laukos; schuhmi pilni, un wehl kaudses klaht bes simas, un spriggulam darbs lihds jau-nai maissitei. Tapat arri pascheem semnekeem leelas drumas; swaehits Deews! maissite pavil-nam un wehrdmisch kabbata. Bet ko tad palihds; iseet atkal no fullites, seenu un malku pirkda-meem, kas wehl ar leelu mekleschanu jamekle, jo ar gaddeem dahrgaki jamaksa un tahli jawedd us mahjahm, 5 lihds 6 juhds semmes, ir tahlaki wehl no Leischeem. Un kad naw labs seemas zelsch, ka schinnis gaddos deemischehl estam re-desschhi; ak tu manna suhra deenina! kas tad par behdahm bes malkas; tad nabbagi tur salst un dreb; labbi kas tschetrâs reises par neddelu sawu krahsni spehj aiskurt; tahdu tur leeli par laimigu un turrigu; jo zittas mahjas tikkai diwi reis neddelâ, woi tad ween, kad fewim maist zepl. —

Jurris. Wai Deewin! Ko tad tur sahk ar shkeem behrnineem un masineem, ka tohs is-farga ka ne nosalst? —

Ansis. Krusts gan irr ar teem; tohs glabba spilwends, un paschâ aufstâ laikâ schee tik ne wiss-zauru deenu dsishwo sawâs gultâs. Tur gohdigs mahzita is man stahstijis, ka pahtards braukdams sawâ draudse kad behrnis fanzis pee grahmat-hm, ka tam ikreis firds sahpoht, kad behrni no gultahm isleen, ka wabboli no suhdu futraina, un no augstuma pahrnemti sillu un sihwi, dreb un raud.

Jurris. Nabbagi zahlschi! jums gan zit-tadi buhtu manna filtâ istabâ, tur ugguns wiss-zauru deenu sprehga, ja gribbam, un arri nakti wehl pa spirkum grusd.

Ansis. Ne behrni ween tur pahrsalst seemas laikâ, un dauds ar to mirst, bet arri leeleeem un wezzeem gruhti gan, un dakteris kahds man tur teize, ka leela puisse slimneeku tur eegulloht ar tahdahm slimmibahm, kas nahk no fa-augstef-schanas un pahrsalschanas, un ar to dasch labs preefschlaikâ bedre grimstoht.

Jurris. Ne, tur man ne gribbahs dsishweht, lai tur arri baggati irr no naudas, un ikdeenas kweeschi maissi ehd zik gribb. Ar sawu miyli filternumi apradduschanam jau man salst, kad tikkai dsirbu ka tur dreb.

Ansis. Pag' pag' brahl! gan pee jums turpmak arri tapat buhs, kad sawus meschus arween wehl tik neschehligi pohtseet un aplam dsishwofeet ar kohfeem ka lihds schim. Labbi wehl, ka apdohmigi gudri fungi to jau pareds un paschi noproht, un nu jau sahk stipraki walbicht, un sawus meschus taupiht un zeetaki fargaht, zittadi, ja ne —

Jurris. Kas tad fungus mahzih! — tee jau ir pee jums pahrleeku sahk meschus scheh-loht. Ne us pusti wairs tik dauds malkas pahrdohd, un plohtsus seen, ka winneem gaddeem, kad es pamohdohs. Sinni, ne seen wehl pee jums eezeble ihstu mescha fungu, no sweschas wahzu fungu zilts, jo muhsu laudim wairs ne tizz, ne muischas jehgereem, ne mescha fargeem. Tas pats jau wissadas jaumas leetas eegrohtijis, us Krohna wihst ka pee jums, jums ittin par sohdibu un scho un to zeeti aisleedsis, it ka laudim par spiuhtu; tizzi, tas funga meschu zeetaki farga, ne ka manna kumma sawus kuzzenus. Lubbu juntus ne maswairs ne dohd, un —

Ansis. Pareisi! par ko tad salni un needri pasaule? Woi ar teem lauzineeki dauds stipraku un glihtaku juntu ne taifa, ka juhs no lubbahm un kohfeem, ko ne warrait beigt lahpiht, un ar ko tikkai meschus isnihzinajeet.

Jurris. Ne drihkstan arri bes simas wairs zirst un sawu waisadsibu no mescheem neint kur un ka pascheem patihk, ka lihds schim; bet meschu eedallischhi sawadob flehgds, un nu par fatru masu leetu kas waisaga, tudat pee mescha kunga. Wai, gruhti laiki! (Turplikam waitak.)

Brihnumi.

1.

Geraudsijis reekstu,
Lagdas wirgall,
Vakahpis us feelsu,
Rahwu muddigi;
Bahschu mutte, fakohschu,
Splauidams to ißplashwu.

2.

Meita fahrtā waiga,
Gohda tikkumis
Audsinata, staiga
Tautu pagalmis.
Jahju prezziabis, un schi
Rohzini man apfohlis.

3.

Laimes sapni smaida,
Manna dwehsele,
Rahjas rinkos kraida,
Taula pafaulē. —
Atnahk sinna: — Muschina
Bittam jau saprezzeta.

4.

Pafauli kā draugu,
Sirdi nihdeju,
Wehlejohs few draugu,
Urri atraddu:
Vija mahzihts grahmataeks,
Wissu tautu meitu preeks.

5.

Wina klehpis behdas,
Daudsreif noliku,
Wissas firchu ehda,
Pee ta remdeju. —
Baggats Brenzis atnahze,
Zerrehts draugs man aismirse.

6.

Tahdās fchläs bijis,
Bitteem padseedu:
Tahrys bij reekstu rihjis,
Geekis meitiu,
Draugs — man nihzin isnihle
Stalckahjis kad atnahze.

L.....l.

Leesas fluddin a schanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserikas Majesteetes,
ta Patwaldineka wissas Kreewu Walsts ic. ic. ic.,
tohp no Krohna Behrsmuischas pagasta teesas wissi
tee, kam kahdas taisnas parradu prassishanas pee ta
lihdschinniga Meschamuischas (Klein Buschhof) faim-
neeka Szillu Kristapa buhtu, pahr kurra mantu par-
radu deht konkuse spreesta, usaizinati, lihds 13tu Juhni
f. g. pee saudechanas sawas prassishanas pee schihs
pagasta teesas peeteiktees.

Krohna Behrsmuischas pagasta teesa, 11tā Mei
1836.

(T. S.) ††† Kikku Ans, peesehdetais.
(Nr. 336.) H. Müller, pagasta teesas frihwera paligs.

* * *

Wissi tee, kam kahdas taisnas prassishanas pee tahs
atstahtas mantas ta nomirruscha Wezz-Plathohnes faim-
neeka Kohtschu Janna buhtu, tohp usaizinati, lihds
17tu Juhni f. g. pee Krohna Meschamuischas pagasta
teesas peeteiktees, zittadi neweens wairs ne taps klaus-
fichts.

Krohna Meschamuischas pagasta teesa, 22trā April
1836.

David Pelz, peesehdetais.
(Nr. 87.) G. Paulborn, pagasta teesas frihweric.

* * *

Tschiggans, Fehkabs Tschetsche, teek usaizinahs,
sawu, Lestenes faimneekam Fehlab Rosenberg, no
Kaulini mahjahn, kihla eeliktu fudraba bikkeli lihds
8tu Juhli f. g. pretti nemt, zittadi schis bikkeli min-
netä deenä pee Lestenes pagasta teesas uhtrupē pahr-
dohts taps.

Lestenes pagasta teesa, 13tā Mei 1836.

(T. S.) ††† Janne Strauss, pagasta wezzakais.
(Nr. 48.) Frd. Wagner, pagasta teesas frihweric.

Zitta fluddin a schana.

Tahs, no augstas teesas eezeltas, semneku = bas-
nizas = pehrminderu kruhschu = sihnes, irr, preefsch
wissahm Kursemmes basnizahm, pee appakfchraf-
ftita par 60 kap. fudr. dabbjamas.

Friedr. Gürler, missinu-fallejs,
kattolu eelā, No. 133.

Brihw driskeh.

No juhmallas-gubernementu augstas waldischanas puffes: Hofrahrt von Braunschweig, grahm. pahrluhkotais.

No. 272.